

POSTANOWIENIE

Dnia 9 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 9 stycznia 2025 r.,
w sprawie **P. B.**,
skazanego z art. 53 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu
narkomanii i in.,
kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z dnia 3 kwietnia 2024 r., sygn. akt II AKa 71/24,
zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Legnicy
z dnia 11 grudnia 2023 r., sygn. akt III K 134/23,

postanowił:

1. **oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
2. **zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. R. – L. prowadzącej Kancelarię Adwokacką w L. kwotę 1476 (tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć złotych) w tym 23 % VAT, z tytułu sporządzenia i wniesienia kasacji z urzędu;**
3. **obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

l.n

UZASADNIENIE

P. B. został oskarżony o to, że:

1. w okresie od bliżej nieustalonej daty do dnia 16 sierpnia 2023 r. w Polkowicach działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wbrew przepisom ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii uczestniczył w obrocie znacznych ilości substancji psychotropowych w postaci metamfetaminy w ilości co najmniej 73,88 g oraz środków odurzających w postaci haszyszu w ilości co najmniej 73,88 g poprzez ich nabycie w celu dalszej odsprzedaży oraz przechowywanie ich w lokalu mieszkalnym przy ul. B. w P., tj. o czyn z art. 56 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (dalej: u.p.n.) w zw. z art. 12 § 1 k.k.,
2. w okresie od bliżej nieustalonej daty do dnia 16 sierpnia 2023 r. w Polkowicach wytwarzał wbrew przepisom ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii znaczną ilość środków odurzających w postaci co najmniej 61,28 g ziela konopi innych niż włókniste (marihuany) poprzez ich ścięcie i zebranie z uprawy liczącej co najmniej 15 krzewów konopi innych niż włókniste, a następnie ich wysuszenie, rozdrobnienie oraz porcjowanie w pomieszczeniach znajdujących się przy ul. B. w P., tj. o czyn z art. 53 ust. 2 w zw. z art. 53 ust. 1 u.p.n. w zw. z art. 12 § 1 k.k.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 11 grudnia 2023 r., III K 134/23, P.B. został uznany za winnego:

1. popełnienia zarzucanego mu czynu opisanego w pkt 1 przy ustaleniu, że czyn ten został popełniony w okresie od bliżej nieustalonej daty 2023 r. do dnia 16 sierpnia 2023 r. oraz eliminując sformułowania „co najmniej”, kwalifikując ten czyn jako występki z art. 56 ust. 1 i 3 u.p.n. w zw. z art. 12 § 1 k.k., i za to na podstawie art. 56 ust. 3 ww. ustawy, przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k., wymierzona mu została kara 2 lat pozbawienia wolności oraz grzywna w wymiarze 100 stawek dziennych po 20 zł,
2. popełnienia zarzucanego mu czynu opisanego w pkt 2 przy ustaleniu, że czyn ten został popełniony w okresie od bliżej nieustalonej daty 2023 r. do dnia 16 sierpnia 2023 r. oraz eliminując sformułowania „co najmniej” i zachowanie polegające na porcjowaniu, kwalifikując ten czyn jako zbrodnię z art. 53 ust. 1 i 2 u.p.n. i za to na podstawie art. 53 ust. 2 u.p.n., przy

- zastosowaniu art. 4 § 1 k.k., wymierzona mu została kara 3 lat pozbawienia wolności oraz grzywna w wymiarze 100 stawek dziennych po 20 zł,
3. na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. powyższe kary pozbawienia wolności i grzywny zostały połączone i wymierzona została kara łączna 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz kara łączna grzywny w wymiarze 150 stawek dziennych po 20 zł,
 4. na podstawie art. 70 ust. 1 u.p.n. orzeczono wobec oskarżonego przepadek dowodów rzeczowych,
 5. na podstawie art. 70 ust. 4a u.p.n. orzeczono świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w kwocie 2.000 zł;
 6. na podstawie art. 63 § 1 k.k. zaliczono oskarżonemu na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności okres zatrzymania w sprawie i tymczasowego aresztowania.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł prokurator w części dotyczącej orzeczenia o karze, a nadto obrońca oskarżonego, który zarzucił:

1. obrazę przepisów prawa procesowego, mającą istotny wpływ na treść, a to art. 70a ust. 1 u.p.n. przez nieprzeprowadzenie przez sąd dowodu, określonego w powołanym przepisie, tj. zebrania przez osoby, które na zasadach wskazanych w ustawie uzyskały certyfikat specjalisty psychoterapii uzależnień, informacji na temat używania przez oskarżonego środków odurzających, substancji psychotropowych, nowych substancji psychoaktywnych lub środków zastępczych w sytuacji, gdy ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że wobec oskarżonego zachodzi uzasadnione podejrzenie uzależnienia od środków psychoaktywnych w postaci marihuany i metamfetaminy, co czyniło wymieniony dowód obligatoryjnym,
2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, co skutkowało błędną kwalifikacją prawną czynu przypisanego oskarżonemu w pkt 1 części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku przez przyjęcie, że oskarżony uczestniczył w obrocie znaczną ilością środków odurzających i substancji psychotropowych, podczas gdy całość zgromadzonego w sprawie

materiału dowodowego nie daje żadnych podstaw do przyjęcia takiego ustalenia,

3. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, co skutkowało błędną kwalifikacją prawną co do obu przypisanych oskarżonemu czynów, przez przyjęcie, że ujawnione w miejscu zamieszkania oskarżonego ilość środków odurzających i substancji psychotropowych jest znaczna.

Formułując powyższe zarzuty obrońca oskarżonego wniósł o:

1. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania,
2. ewentualnie zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 1 jego części dyspozytywnej przez przyjęcie jako opisu czynu posiadania w dniu 16 sierpnia 2023 r. substancji psychotropowych w postaci metamfetaminy w ilości 73,88 g oraz środków odurzających w postaci haszyszu w ilości co najmniej 73,88 g i zmiany kwalifikacji prawnej na czyn z art. 62 ust. 1 u.p.n., a w konsekwencji wymierzenie oskarżonemu kary w granicach zagrożenia przewidzianego wskazanym przepisem,
3. zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 2 części dyspozytywnej przez wyeliminowanie z opisu czynu określenia „znaczna ilość” w odniesieniu do środków odurzających i zmianę kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu na czyn z art. 53 ust. 1 u.p.n., a w konsekwencji wymierzenie oskarżonemu kary w granicach zagrożenia przewidzianego wskazanym przepisem,
4. zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 3 części dyspozytywnej przez wymierzenie oskarżonemu kary łącznej pozbawienia wolności w wymiarze nieprzekraczającym roku.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu wyrokiem z dnia 3 kwietnia 2024 r., sygn. II AKa 71/24 zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. w punkcie 1 uzupełnił podstawę wymiaru kary o przepis art. 57b k.k. i podwyższył orzeczoną karę pozbawienia wolności do 2 lat i 1 miesiąca, stwierdzając, że orzeczona kara łączna utraciła moc,
2. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy,

3. na podstawie art. 85 § 1 k.k. art. 86 § 1 k.k. orzekł nową karę łączną 3 lat i 1 miesiąca pozbawienia wolności.

Od tego wyroku obrońca skazanego wywiodła kasację, zarzucając rażące naruszenie prawa materialnego mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku:

1. art. 56 ust. 3 u.p.n. przez jego błędną wykładnię i zastosowanie w sytuacji, gdy ujawniona u skazanego ilość substancji psychotropowych w postaci metamfetaminy i haszyszu nie stanowiły ilości znacznych, a co za tym idzie zarzucany mu czyn winien być kwalifikowany jako typ podstawowy przestępstwa uczestniczenia w obrocie tymi substancjami stypizowany w art. 56 ust. 1 u.p.n.,
2. art. 53 ust. 2 u.p.n. przez jego błędną wykładnię i zastosowanie w sytuacji, gdy wytworzona przez skazanego ilość środków odurzających w postaci 61,28 g ziela konopi innych niż włókniste nie stanowiły znacznych ilości tego środka, a co za tym idzie zarzucany skazanemu czyn winien być kwalifikowany jako typ podstawowy przestępstwa wytwarzania tych środków (występek) stypizowany w art. 53 ust. 1 u.p.n.

W związku z powyższym obrońca wniosła o uchylenie wyroku sądu II instancji i przekazanie temu sądowi sprawy do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Słuszne okazało się stanowisko wyrażone w replice na kasację co do niewątpliwej bezzasadności środka zaskarżenia. Punktem wyjścia należało uczynić istotę postępowania kasacyjnego. Stosownie do treści art. 523 § 1 k.p.k. przedmiot zarzutów kasacyjnych ograniczony został do bezwzględnych przyczyn odwoławczych lub innych naruszeń prawa o zbliżonej randze (rażących i mogących mieć istotny wpływ na treść orzeczenia). Przepis ten zatem kształtuje merytoryczne ramy postępowania, w którym weryfikacji podlega wyrok posiadający atrybut prawomocności. Na tle tych uwarunkowań rozpoznany środek zaskarżenia formalnie spełniał powyższy wymóg, wskazywał bowiem na obrazę prawa

materialnego (art. 53 ust. 2 i art. 56 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii), która zdaniem autorki kasacji wpisywała się w powyższe, kwalifikowane, kryteria. Analiza motywów obu zarzutów kasacyjnych prowadziła jednak do uznania, że nie dowodziły wystąpienia przedmiotowego uchybienia.

Obraza prawa materialnego odnosząca się do jego wykładni jest związana z błędną interpretacją przepisu wynikającą z niezastosowania lub nieprawidłowego zastosowania reguł wykładni prawa. In casu kontestowana była przyjęta kwalifikacja prawna przypisanych skazanemu na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii czynów. Zarzuty obrazy prawa materialnego podważały dokonaną przez sąd wykładnię odnoszącą się do znamienia kwalifikującego „znacznej ilości” substancji psychotropowych oraz środków odurzających. Zdaniem skarżącej właściwa interpretacja powinna prowadzić do stwierdzenia, że zachowanie skazanego wypełniło znamiona przestępstw z art. 53 i 56 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w typach podstawowych. Przesądzające o tej ocenie prawnej miałoby być odniesienie ujawnionych u P.B. narkotyków wyłącznie do kryterium ilościowego. Tymczasem sąd II instancji poświęcił należytą uwagę interpretacji powyższego nieostrego znamienia nie tylko w kontekście przypisanej skazanemu ilości środków, ale również ich rodzaju i działania (zdolność odurzenia). Odwołał się w tym zakresie do orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego w sprawie P 20/10, a następnie do bogatego, utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, powołując cały szereg judykatów, w których przyjmuje się, że znaczna ilość środka narkotycznego to taka, która wystarczy do jednorazowego zaspokojenia potrzeb co najmniej kilkudziesięciu osób uzależnionych. Respektując treść tego dorobku sąd ad quem uznał wskazane ilości narkotyków za znaczne, bowiem zdatne do wytworzenia wielu porcji (od 61 do 206 porcji – marihuana, 7388 porcji – metamfetamina, 73 porcje – haszysz). Dokonana ocena nie była nielogiczna, nieracjonalna czy oderwana od przyjętych reguł wykładni prawa. Przeciwnie, pozostawała adekwatna do przeważających poglądów prezentowanych w doktrynie i orzecznictwie. Z tej zatem już przyczyny nie mogła być rozpatrywana w kategoriach obrazy prawa, czego domagała się autorka kasacji, w zasadzie nie prezentując na poparcie swojego stanowiska żadnych skutecznych kontrargumentów. Dodać jedynie można, że pogląd prawny wynikający z

orzecznictwa Sądu Najwyższego czy sądów apelacyjnych nie jest wiążący dla sądu rozpoznającego sprawę. Wyjątek od tej zasady stanowi jedynie pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uchwale podjętej w związku z zadaniem pytania prawnego, który jest wiążący, lecz wyłącznie w danej sprawie (art. 441 § 3 k.p.k.). Nie ulega jednak wątpliwości, że judykatura Sądu Najwyższego stanowi dla sądów powszechnych swoistą wskazówkę, w jaki sposób interpretować przepisy budzące wątpliwości w praktyce orzeczniczej. Za słuszne uznać należy również stanowisko, że dorobek ten stanowi określoną wartość systemową i odstępstwo od danej linii orzeczniczej zagraża zasadzie bezpieczeństwa prawnego oraz zasadzie ochrony zaufania do państwa. Trybunał Konstytucyjny podkreślił, że jeżeli utrwalona i konsekwentna praktyka sądowa w sposób bezsporny ustaliła wykładnię danego przepisu prawnego, a jednocześnie przyjęta interpretacja nie jest kwestionowana przez przedstawicieli doktryny, to przedmiotem kontroli konstytucyjnej jest norma prawa odczytywana z danego przepisu zgodnie z ustaloną praktyką (zob. np. orzeczenia w sprawach SK 10/99, SK 37/04).

Na marginesie wspomnieć jedynie można, że forsowana przez skarżącą koncepcja ilościowa, stwarzająca podstawę do zdefiniowania znamienia znacznej ilości i wskazywana konieczność stosowania w tym wypadku jednego rodzaju wykładni (dyrektywy językowe), nie znajduje dostatecznego uzasadnienia przede wszystkim w treści samej ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. Gdyby bowiem ustawodawca opowiedział się za taką interpretacją, byłby w stanie stosunkowo łatwo zrealizować ją normatywnie, definiując znaczną ilość w odniesieniu do poszczególnych substancji. Skoro jednak tego nie uczynił, to można przyjąć, że koncepcji tej nie zaaprobował.

Kierując się powyższymi zapatrywaniami Sąd Najwyższy oddalił kasację na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k., orzekając w przedmiocie kosztów obrony z urzędu (§ 17 ust. 3 pkt 2 w zw. z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu) oraz kosztów postępowania kasacyjnego (art. 637a w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.)

[WB]

[t.n]